

Tekst **Tijs Weustenraad**

Tijs Weustenraad is jurist intellectuele eigendom, ict-recht en privacy bij Elferink & Kortier Advocaten

Privacy van overledenen

Stel, bij de balie van uw archief meldt zich een persoon die inzage wil in gegevens van iemand uit zijn gemeente. Over die persoon gaat in de gemeenschap een hardnekkig gerucht dat hij lid van de NSB zou zijn geweest en degene aan de balie wil dat gerucht nader onderzoeken. De persoon in kwestie is inmiddels overleden. Hoe gaat u om met dit verzoek? Geeft u inzage?

Uiteraard gaat u eerst na of er openbaarheidsbeperkingen zijn gesteld. En zo ja, of er opheffing mogelijk is. Maar naast de openbaarheidsbeperkingen op grond van de Archiefwet, speelt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een rol. Deze geeft regels over de verwerking van persoonsgegevens. Persoonsgegevens zijn gegevens die direct of indirect iets zouden kunnen zeggen over een natuurlijk persoon. Natuurlijk persoon, dat is juristentaal voor: iemand die nog leeft. De AVG is dus niet van toepassing op gegevens van overledenen. Dat klinkt logisch, maar is toch te snel door de bocht. Het is een misvatting om ervan uit te gaan dat u geen rekening meer hoeft te houden met de privacy van de overledene. Hoe zit dat? Allereerst kunnen gegevens over een overledene ook iets zeggen over zijn nog levende nabestaanden. Denk bijvoorbeeld aan een foto waar het hele gezin op staat of een adres waarop de nabestaanden nog steeds wonen. In dergelijke gevallen zijn de gegevens over de NSB'er tegelijkertijd persoonsgegevens van de nabestaanden. Bovendien is het gegeven dat hun vader al dan niet een NSB'er is geweest direct op de nabestaanden van toepassing. Met andere woorden: die informatie is op zichzelf een persoonsgegeven van de nabestaanden omdat het iets zegt over die nabestaanden. Op verwerking van dergelijke gegevens zijn de regels van de AVG wel van toepassing. De nabestaanden zijn dan degenen die het aangaat.

Bij foto's en andere beeldmaterialen zou er verder sprake kunnen zijn van portretrechten. Een portret is een afbeelding waarop iemand herkenbaar is afgebeeld. Voor openbaarmaking van in opdracht gemaakte portretten is tot 10 jaar na het overlijden van de geportretteerde toestemming vereist van alle nabestaanden. Gaat het om niet in opdracht gemaakte portretten, dan kunnen de nabestaanden zich verzetten tegen de openbaarmaking van het portret, voor zover zij daarbij een "redelijk belang" hebben. Wat een redelijk belang is, is in rechtspraak uitgewerkt. Denk bijvoorbeeld aan het belang om onder bepaalde omstandigheden een onverstoorde nagedachtenis te hebben aan de overledene of het geval dat de openbaarmaking van het portret zou kunnen leiden tot bespotting.

Tot slot kent ons rechtstelsel het algemene leerstuk van de onrechtmatige daad. Het openbaren, verspreiden of anderszins verwerken van bepaalde informatie zou onder omstandigheden een onrechtmatige daad jegens de nabestaanden kunnen zijn. Wanneer dat het geval is, is niet op voorhand te zeggen. Een en ander hangt af van de specifieke omstandigheden van het geval. Denk aan situaties waarbij de eer of de goede naam van de overledene of diens nabestaanden wordt aangetast.

Toch een geruststellend idee dat ook de doden een zeker recht op privacy hebben.

De advocaten en juristen van Elferink & Kortier Advocaten schrijven een column, waarin zij een praktisch probleem op het gebied van de AVG in relatie tot informatiebeheer behandelen. Heeft u een praktijkvraag die u behandeld wilt zien? Stuur deze naar Od@publiekdenken.nl.